Veldwijk

Rop4President!

Ik wil het met u hebben over iets on-Nederlands dat bij ons in Nederland is gebeurd en mij vervult met bewondering, hoop en enige jaloezie. Ik doel op het burgerinitiatief *wijvertrouwenstemcomputersniet.nl* van Rop Gonggrijp en vrienden. Met technische kennis, argumenten en een beetje geld zijn een handvol intelligente en betrokken burgers erin geslaagd stemmen per computer terecht verdacht te maken en burgers en beleidsmakers aan het denken te zetten over het karakter van ICT. Terwijl vermoedelijk niemand twijfelt aan de vraag of verkiezingen per stemcomputer in Nederland eerlijk zijn, hebben Gonggrijp c.s. het fenomeen stemcomputer zozeer in het nauw gebracht dat de kans groot lijkt dat we weer terug gaan naar het rode potlood. Nog belangrijker is dat *en passant* het idee van *e-voting*, stemmen per internet, helemaal van de baan is. Anders dan bij stemcomputers zijn er bij *e-voting* namelijk wel legio mogelijkheden om te frauderen. Voor we daar achter zouden zijn gekomen zouden we vermoedelijk eerst 50 miljoen euri aan belastinggeld hebben verspild en ook dat geld heeft Rop ons nu bespaard. Kort en goed, wie zoals Rop c.s. een principieel en abstract punt van zorg in een handomdraai weet om te zetten in actie en resultaat, die verdient onze bewondering, mijn jaloezie en een lintje. Jammer voor al die politiek betrokken bejaardenhuisdirecteuren.
Mijn jaloezie komt voort uit het feit dat ik al heel wat woorden heb besteed aan de gevaren voor onze privacy en ons welbevinden van de manier waarop wij ICT toepassen. Mijn stelling is dat zowel de aard van ICT als de manier waarop wij ICT toepassen onafwendbaar leidt tot een controlestaat in de ergste zin van het woord: een staat waarin overheidsorganen alles kunnen controleren wat wij burgers doen (en dat *dus* ook doen), terwijl de burger niet kan controleren wat de overheid doet. Ik vind dat het aan ICTers is om daarop te wijzen, oplossingen te verzinnen en die te propageren. Anders dan bij andere onderwerpen is volledige stilte is mijn deel en behalve voor het land is dat natuurlijk slecht voor een schrijvers-ego.

Dan nog terug naar Rop en stemcomputers. Rop c.s. beweren dat stemmen per stemcomputer inherent onbetrouwbaar en oncontroleerbaar is. Ze hebben gelijk voor zover het de opzet – de architectuur – van de huidige ICT oplossingen betreft. Ze hebben in zoverre ongelijk dat een ander gebruik van ICT verkiezingen juist eerlijker en beter controleerbaar maakt. Waarom kiezen we niet voor een model waarbij we stemmen met het rode potlood, alle stembriefjes scannen en *imagen* en de geautomatiseerde telling (geen probleem) samen met de ruwe images via internet beschikbaar stellen aan alle burgers? Wie de overheid niet vertrouwt markeert zijn stembriefje en kan zien hoe zijn sten is geteld, terwijl het stemgeheim volledig beschermd blijft. Een ander gebruik van ICT en je hebt zowel meer efficiëntie als meer controleerbaarheid en meer betrokkenheid.

En wat geldt voor stemcomputers geldt net zo goed voor al die echte ICT gerelateerde bedreigingen van de vrije samenleving.

René Veldwijk, Rene.Veldwijk@FAAPartners.com, is partner bij FAA Partners.